

HAFSLUND KRAFT AS
Postboks 1098
2605 LILLEHAMMER

Vår dato: 17.12.2024

Vår ref.: 201701947-15 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE vurderer rehabilitering og oppgradering av turbin i Strandfossen kraftverk i Elverum kommune, Innlandet fylke som ikke konsesjonspliktig

Hafslund Eco Vannkraft AS ønsker å rehabilitere og oppgradere turbinen i Strandfossen kraftverk. Dette vil føre til økt slukeevne og økt midlere årsproduksjon. Basert på eksisterende opplysninger om tiltaket, er det NVEs vurdering at tiltaket ikke utløser konsesjonsplikt etter vannressursloven (vrl.) § 8. NVE vil i medhold av gjeldende vilkår medelt ved kgl.res. av 04.11.1977 følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget.

Bakgrunn

NVE har mottatt en forespørsel fra Hafslund Eco Vannkraft AS datert 08.05.2023, med anmodning om å vurdere konsesjonsplikten for rehabilitering og oppgradering av turbin i Strandfossen kraftverk. NVE skal på bakgrunn av fremlagte opplysninger avgjøre om utbyggingen medfører skader eller ulemper for allmenne interesser i en slik grad at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Eksisterende anlegg og konsesjonsforhold

Strandfossen kraftverk fikk konsesjon ved kgl.res. av 04.11.1977, med senere endring av 16.05.1980. Gjeldene høyeste regulerte vannstand (HRV) er fastsatt til kote 192,75 i perioden 15. september til 30. april og kote 192,5 i perioden 1. mai til 14. september. Laveste regulerte vannstand (LRV) er fastsatt til kote 191,8 hele året. Manøvreringsreglementet angir minstevannføring innenfor intervaller med slipp av 30 m³/s i tiden 1. mai til 31. august, 20 m³/s i september, 10 m³/s i oktober og 5 m³/s fra 1. november til 30. april. Sistnevnte minstevannføring slippes som regel igjennom fiskepassasjen i østre løp.

Kraftverket ble satt i drift i 1979 og benytter et fall på 13 meter i Glomma. Kraftverket har en midlere årsproduksjon på ca. 138 GWh. Dagens slukeevne er på 225 m³/s. Strandfossen kraftverk eies i dag av Hafslund Eco Vannkraft Innlandet og driftes av Hafslund Eco Vannkraft AS.

Tiltaket

Det er behov for rehabilitering og oppgradering av turbinen i Strandfossen kraftverk. En forstudie viser at det er mulig å øke turbinens virkningsgrad ved å skifte løpehjul. Endret løpehjul vil øke kraftverkets maksimale slukeevne fra dagens ca. 225 m³/s til ca. 285 m³/s. Bedre virkningsgrad og økt slukeevne vil gi en økt kraftproduksjon på om lag 12 GWh/år, slik at midlere årsproduksjon blir ca. 150 GWh. Tiltaket slik det beskrives er identisk med det som ble vedtatt ikke konsesjonspliktig

den 1. april 2020. Årsaken til at det nå søkes om på nytt er at Hafslund Eco Vannkraft ikke vil kunne sette i gang med arbeidene innen vedtakets gyldighet. De ber derfor om en ny vurdering av konsesjonsplikten for å sikre forutsigbarhet i planleggingen.

Hafslund Eco Vannkraft skriver at en endring av slukeevnen vil kunne påvirke nedvandring av fisk i Glomma ved at mer vann passerer gjennom turbinen. Samtidig pågår det allerede et arbeid med ombygging av dammen som må sees i sammenheng med utskiftningen av løpehjulet og økningen av slukeevnen, og som trolig vil bedre vandringsforholdene for fisk. Dette arbeidet er beskrevet i «Detaljplanen for miljø og landskap for ombygging av inntaksdammen for Strandfossen kraftverk av 07.03.2023» og «Tiltaksplan for toveis fiskevandring forbi vannkraftdammer i Glomma og Søndre Rena, Hedmark fylke av mai 2019».

Høring

Saken om vurdering av konsesjonsplikt, ble sendt på begrenset høring til Elverum kommune, Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet, med høringsfrist 16.08.2024.

NVE har mottatt følgende uttalelser:

Elverum kommune uttaler følgende i brev til NVE den 17.07.2024:

«Tiltaket innebærer betydelig økt kraftproduksjon i et eksisterende anlegg med relativt små endringer for miljøet rundt kraftanlegget. Tiltaket innebærer noe lavere vannstand oppstrøms damanlegget, men ved forrige søknadsrunde var det ingen lokale merknader til dette eller tiltaket for øvrig.

Elverum kommune har ikke innvendinger til forlengelse av frist for ferdigstilling som omsøkt.»

Statsforvalteren i Innlandet uttaler følgende i brev til NVE den 12.08.2024:

«Som tidligere nevnt i høringsuttalelsen vår av 30.05.23 foreligger det ingen kunnskap om hvordan nedvandrende fisk passerer Strandfossen. Når kraftverket blir oppgradert med økt slukeevne vil periodene hvor det kun går minstevannføring over dammen øke. Det er antatt at fisk opp til 70 cm lengde vil kunne passere gitteret. Det er derfor stor fare for at en god del av nedvandringen skjer gjennom turbin. AFRY (2021) gjennomførte på oppdrag fra Hafslund-Eco en teoretisk beregning av turbindødelighet ved fiskepassasje i bla. Strandfossen. Strandfossen har en kaplanturbin som er relativt skånsom for fisk. Likevel er den beregnede dødeligheten ved turbinpassasje i Strandfossen ikke uvesentlig. Den er dessuten trolig undervurdert da den kun beregner sannsynligheten for at fisk treffes av turbinbladene. I tiltaksplanen har kraftselskapene foreslått å vurdere muligheten for vannslipp gjennom luka ved siden av inntaket i lengere perioder enn i dag. Vi er ikke kjent med at slike vurderinger/undersøkelser er gjort. I planen avvises tiltak som kan hindre nedvandrende fisk i å gå inn i turbinen som urealistisk. Vi mener det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å gjøre avveininger mellom kostnad og nytte ved å installere tiltak som fysiske ledeanordninger eller andre tiltak. Grunnlag for slike avveininger må på sikt framskaffes.

Vi ser ikke at tiltaket har vesentlig betydning for andre allmenne interesser, men forventer at problemstillingene omkring fiskens vandringsmuligheter opp og ned forbi kraftverket blir fulgt opp videre med undersøkelser og tiltak.»

Innlandet fylkeskommune uttaler følgende i brev til NVE den 20.08.2024:

«Vi viser til innspillet fra Hedmark fylkeskommune i opprinnelig behandling i 2020, som mente at oppgraderingen burde konsesjonsplikt vurderes. Dette med bakgrunn i for dårlig kunnskapsgrunnlag knyttet til negative påvirkninger på fisk som følge av redusert vannføring. Daværende saksbehandler understrekte at det måtte etterstrebes å optimalisere opp- og nedvandringsløsninger for fisk forbi Strandfossen, og at løsningene måtte ses i sammenheng med redusert vannføring. Vi vurderer at dette fortsatt gjelder for omsøkt oppgradering. En økt slukeevne vil, slik Statsforvalteren i Innlandet nevner i sitt høringsinnspill, også føre til en økt periode med kun minstevannføring over dammen. Statsforvalteren peker også på at en god del nedvandring sannsynligvis skjer gjennom eksisterende turbin. Dødeligheten her må tas med i vurderingen, selv om typen turbin i kraftverket går for å være relativt skånsom overfor fisk. Fylkeskommunen viser til Statsforvalteren i Innlandets innspill, og mener det er viktig at opp- og nedvandringsmulighetene for fisk følges opp videre.»

Hafslund Eco Vannkraft AS kommenterer høringsuttalelsene i brev den 03.09.2024:

«Om dødelighet ved turbinpassasje

Når slukeevnen øker blir det kortere perioder med vann forbi dam, og sannsynligheten for at fisk passerer gjennom turbinen øker. SF viser til at fisk opp til 70 cm kan passere gjennom varegrinda til Strandfossen kraftverk (lysåpning 76 mm) og at dødeligheten ikke er uvesentlig. Telemetristudier fra Hunderfossen med lysåpninger på varegrinder på 60 og 100 mm, viser imidlertid at selv om fisken fysisk kan presse seg gjennom, er varegrinda likevel en klar barriere for større fisk som i liten grad viser seg å passere grinda. Undersøkelser av teoretisk turbindødelighet i Strandfossen, for driftsvannføringen som gjelder i 90% av tiden, viser en dødelighet på <15% for fisk med lengde 40-50 cm, mens fisk mindre enn 30 cm har en dødelighet på <10%.

SF påpeker videre at den teoretiske dødeligheten trolig er undervurdert fordi det kun er beregning av sannsynlighet for treff av turbinblad (og dermed ikke tar hensyn til andre belastninger som f.eks. trykkforandringer, vår anmerkning). For å belyse denne problemstillingen nærmere har vi, i samarbeid med SINTEF og Akershus Energi, gjort forsøk med såkalte BDS-sensorer ved Kongsvinger og Funnefoss kraftverk. Sensorene simulerer fisk, slippes gjennom turbinene og registrerer trykk- og slagbelastninger. Konklusjonen fra forsøkene i disse turbinene, og lignende forsøk andre steder i Europa, er at passering gjennom store rør- og kaplanturbiner kan være en like trygg nedvandringsvei som gjennom enkelte flomluker. Det samme kan antas å gjelde for Strandfossen, basert på likhet i turbintype, fallhøyde og teoretisk treffsannsynlighet.

Vi mener altså at turbinpassasje i dagens situasjon ved Strandfossen ikke påfører vesentlig dødelighet, og at en økning i slukeevnen, som kan gi en noe større grad av turbinpassering, ikke medfører ytterligere negativ påvirkning av betyding.

Om økt bruk av isluka ved siden av inntaket

Selv om turbinpassering ikke medfører vesentlig dødelighet, bør likevel muligheter for bedre nedvandringsveier undersøkes og realistiske tiltak gjennomføres. SF viser til at vi i tiltaksplanen foreslår å bruke isluka ved siden av inntaket i større grad enn i dag. Denne luka tapper overflatevann ned en skånsom sklie og vurderes som en god nedvandringsvei. Luka er beregnet til å drenere vekk is/brask, men bør ideelt sett brukes så mye som mulig av hensyn til nedvandring. Per i dag opereres denne luka lokalt, og økt/optimalisert bruk av denne luka

kan gjøres når nytt kontrollanlegg installeres og den blir fjernstyrt. Dette vil skje i sammenheng med oppgraderingen av kraftverket.

Om fysiske ledeanordninger forbi inntak

En stor utfordring ved nedvandring forbi kraftverk er å kunne lede fisken vekk fra turbininntak/hovedvannstrømmen og til en egnet luke/passasje for nedvandring. Den såkalte mønsterpraksis-løsningen med skråstilt varegrind med liten lysåpning og alternative nedvandringsveier i nærheten av grinda, er urealistisk for de aller fleste eksisterende kraftverkene i de store elvene på grunn av kostnader og arealbehov.

Gjennom flere år i FME-sentrene CEDREN og HydroCen, er det forsket på denne problemstillingen uten det store, praktisk anvendbare gjennombruddet. I et stort pågående forskningsprosjekt (FishPath), støttet av forskningsrådet og kraftbransjen (inkl. Hafslund), forskes det nå på bruk av turbulens for å lede fisk vekk fra turbiner. Ideen er lage praktisk anvendelige strukturer som skaper en «turbulens-sti» som leder fisken mot en alternativ nedvandringsvei. Så langt er studier gjennomført i laboratorium, men det planlegges for en fullskala-test i Mandalselva i 2026.

Dersom dette blir vellykket, kan Strandfossen være godt egnet for å teste ut metoden videre, med sin avgrensede kanal inn mot inntaket og isluka ved siden av som fisken kan ledes mot.

Ellers vil vi igjen påpeke at forholdene for fiskevandring forbi Strandfossen forbedres gjennom den planlagte ombyggingen av inntaksdammen, jf. godkjent detaljplan for miljø og landskap.

For å konkludere vil vi si at vi i stor grad følger opp Statsforvalteren og fylkeskommunens forventninger om at fiskens vandringsmuligheter følges opp med undersøkelser og tiltak.»

NVEs vurdering

I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere hvorvidt de nye virkningene ved rehabilitering og oppgradering av turbin i Strandfossen kraftverk vil føre til konsesjonsplikt. Det er nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes, og det er kun skade eller ulempe, altså negative virkninger, som er relevant. Hovedsakelig er det virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning.

Kunnskapsgrunnlag

Statsforvalteren etterlyser mer kunnskap om hvordan nedvandrende fisk passerer Strandfossen kraftverk. Dette mener også fylkeskommunen, som i tillegg etterlyser et bedre kunnskapsgrunnlag omkring fiskevandring ved Strandfossen, særlig ved lavere vannføring. Hafslund mener et tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag ligger til grunn for videre planer for fiskevandringsløsninger.

Det ble i 2020 gjort en konsesjonspliktavurdering for samme tiltak med bakgrunn i daværende kunnskapsgrunnlag fremlagt ved søknad av 17.03.2017. Dagens kunnskapsgrunnlag er å anse som relativt likt, men med noe mer erfaring rundt fiskens opp- og nedvandring ved Strandfossen, i forbindelse med godkjent detaljplan for ombygging av Strandfossen dam. *Detaljplanen for ombygging av inntaksdam* av 07.03.2023, godkjent av NVE den 09.06.2023, fremmer tiltak som muliggjør nedvandring i østre løp. Godkjenning av *plan for slipp og kontroll av minstevannføring* av NVE den 20.08.2024 fremmet tiltak som sikrer tilstrekkelig vannslipp for nedvandring i østre løp.

Hafslund har videre supplert med alternative tiltak i kommentaren til høringsuttalelsene for å bedre nedvandring forbi kraftverket.

NVE har også gjort egne søk i Artskart og Naturbase den 25.11.2024. På bakgrunn av de innkomne uttalelsene, opplysningene som nå foreligger og våre egne erfaringer, mener vi kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkninger er tilfredsstillende, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 ikke er relevant i denne saken.

Mulige skader og ulemper for allmenne interesser

En økning i slukeevne fra dagens ca. 225 m³/s til ca. 285 m³/s er en økning på ca. 26 % og kan anses som en liten, men ikke ubetydelig økning. Økt slukeevne vil føre til færre dager med overløp over dammen. Dette vil igjen resultere i flere dager med kun minstevannføring, som ved dagens manøvrering fordeles på vestre og østre løp. Ifølge søknaden av 17.03.2017 kjøres kraftverket etter tilsiget i vassdraget, og vannstanden i inntaksbassenget oppstrøms dammen vil normalt holdes opp mot HRV. Eidsiva skrev følgende i opprinnelig søknad: «*Sammenlignet med dagens situasjon vil vannføringen ikke endres ovenfor inntaket eller nedenfor utløpet*». Hafslund Eco Vannkraft garanterer også for den samme minstevannføringen som tidligere.

Statsforvalteren påpeker i sin uttalelse at en stor del av nedvandringen i dag trolig skjer igjennom turbinen i vestre løp. Lysåpningen på varegrinda er 76 mm, og teoretisk vil fisk opp mot 70 cm kunne passere inn til turbinen. Hafslund svarer ut dette ved å henvise til telemetriforsøk ved Hunderfossen, der lysåpninger på 60 og 100 mm har vist seg å være barriere for større fisk, som teoretisk kunne presset seg gjennom. I Strandfossen er det i dag en kaplanturbin som både Statsforvalteren, fylkeskommunen og Hafslund anser som skånsom for fisk. Turbinen har dokumentert lav dødelighet for fisk sammenlignet med andre turbintyper og det planlegges å bruke samme turbintype etter oppgraderingen.

Statsforvalteren påpeker videre at det i tiltaksplanen for ombygging av dammen fremmes et tiltak om vannslipp gjennom luker for å bedre nedvandring. Hafslund påpeker i kommentaren til uttalelsen at de har planer om økt bruk av isluka ved kraftverksinntaket i forbindelse med rehabiliteringen av kraftverket. De ser for seg at dette kan være en skånsom måte for nedvandring av fisk og de vurderer også her løsninger om ledeanordninger i fremtiden. I *detaljplanen for ombygging av inntaksdammen* står det at dagens 53 småklappeluker ved østre løp skal fjernes og at det vil bli etablert en fast overløpstærskel på kote 192,05 moh. Helt øst på dammen, mot dagens fiskepassasje, vil det bli etablert en ny og større klappeluke med dimensjon for å kunne slippe 30 m³/s, dermed vil all minstevannføring kunne gå i østre løp som er tilrettelagt for fisk.

I dag kan det ved høy vannføring slippes en del av minstevannføringen i luken i vestre løp ved kraftverket. Dette anser Hafslund som uheldig for oppvandring, fordi det vil kunne lokke fisk mot vestre løp der det ikke eksisterer noen løsning for oppvandring. Vannslipp i vestre luke kan fortsatt fungere som en nedvandringssløsning dersom fisk går i vestre kanal mot inntaket. Med den planlagte ombyggingen på Strandfossen dam påpeker Hafslund at det vil være mulig å slippe hele minstevannføringen øst på dammen ved fiskepassasjen. Dette vil altså gi en økning i attraksjonsvann og forbedring for både opp- og nedvandring.

Gyte og oppvekstområder blir ikke berørt i særlig grad, da minstevannføringene oppstilt i konsesjonen vil gå som før. Dette vil sikre vannføring forbi kraftverket i østre løp, nedstrøms fiskepassasjen, der det er forhold for gyting.

I opprinnelig søknad av 17.03.2017, avskriver GLB i sitt notat at økt slukeevne vil medføre økt erosjonsfare ved kraftverksutløpet, NVE er enig i dette. Statsforvalteren og fylkeskommunen kan ikke se at det er noen andre allmenne interesser som blir berørt av tiltaket enn det som er kommentert. For NVE virker det som de viktigste allmenne interessene knyttet til økningen av slukeevne, i all hovedsak er knyttet til fiskevandring. NVE legger derfor betydelig vekt på forutsetningene som ligger til grunn i godkjent detaljplan, jf. sak 200801860, søknad og kommentar til høringsuttalelser, slik at fiskevandring blir ivarettatt. Videre legger NVE til grunn at undersøkelser videreføres for å bedre kunnskapen rundt fiskens vandring ved Strandfossen kraftverk, jf. forventningene til Statsforvalteren og fylkeskommunen.

Hafslund Eco Vannkraft har iverksatt en rekke tiltak de siste årene som bedrer fiskevandring forbi Strandfossen kraftverk, slik det etterlyses i høringsuttalelsene til Statsforvalteren og fylkeskommunen. NVE mener at tiltakene som følger av ombygging av dam og slipp av minstevannføring i østre løp, er viktig for å sikre fiskevandring. Med de forutsetningene lagt til grunn, mener NVE at de allmenne interessene knyttet til vassdraget ikke blir nevneverdig berørt ved utskifting av løpehjul.

Naturmangfoldloven

Vi mener at våre vurderinger er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven, jf. §§ 8 til 12. Tiltaket er etter vårt syn ikke i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5. NVE har også gjort egne søk i Artskart og Naturbase den 27.08.2024, men tiltaket vil ikke berøre nye ikke tidligere kjente arter i vannstrengen.

Vannforskriften

Ny aktivitet eller nye inngrep skal vurderes etter vannforskriften § 12. Den omsøkte oppgraderingen vil berøre vannforekomstene Glomma Svea – Strandfossen [002-4397-R] og Glomma Strandfossen – Skjefstadfossen [002-4399-R] som er kategorisert som sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Vannforekomsten oppstrøms Strandfossen kraftverk er ifølge Vann-Nett sterkt modifisert, og har i dag moderat økologisk potensial (MØP) og en udefinert kjemisk tilstand med miljømål om god kjemisk tilstand innen 2027. Vannforekomsten nedstrøms Strandfossen til Skjefstadfossen har også moderat økologisk potensial i dag, med en god kjemisk tilstand. De viktigste påvirkningene i vannforekomstene er dammer, barrierer og sluser for flomsikring med middels grad av påvirkning, samt dammer, barrierer og sluser for vannkraftproduksjon med stor grad av påvirkning. Miljømålet godt økologisk potensial (GØP) skal nås for begge vannforekomstene innen 2027.

Det planlagte inngrepet forventes ikke å forringe dagens tilstand vesentlig eller hindre at miljømålet nås i noen av de berørte vannforekomstene. Manøvreringsreglementet med minstevannføring og vandringsløsninger for fisk sikrer et fortsatt fungerende akvatisk økosystem, og dermed GØP. Vannforskriften § 12 kommer derfor etter vår vurdering ikke til anvendelse i denne saken.

NVEs konklusjon

Samlet sett vurderer vi at den planlagte rehabiliteringen og oppgraderingen av turbin med medfølgende økt slukeevne ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vannressursloven.

Rehabilitering og oppgradering av turbin i Strandfossen kraftverk er derfor ikke konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8.

Vedtaket er gjort med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Energidepartementet av 19. desember 2000.

NVEs konklusjon forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte opplysninger i brev datert 28.04.2023. Dersom planene endres, må NVE vurdere konsesjonsplikt på nytt.

Dette vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått fem år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5, som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

Dette vedtaket gir ikke tillatelse til bygging.

I medhold av vilkårene i gjeldende konsesjon kan NVE følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget.

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på <https://www.altinn.no/skjemaoversikt/norges-vassdrags-og-energidirektorat-nve/Melding-om-idriftsettelse-nye-vannkraftverk-eller-opprustings-og-utvidelsestiltak-i-eksisterende-kraftverk/>. Dette gjelder også opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg.

Tiltakshaver må selv avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

Forholdet til annet lovverk

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven etterleves ved rehabilitering og oppgradering av turbin. Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Statsforvalteren i Innlandet.

Energiloven § 3-1 første ledd sier at «Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi kan ikke bygge, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging eller utvidelse av bestående anlegg.» Av denne bestemmelsen følger at økning av installert effekt er konsesjonspliktig etter energiloven. Søknad om anleggskonsesjon sendes til NVE dersom effekten økes i forbindelse med oppgraderingen og gjeldende anleggskonsesjon ikke omfatter oppgraderingen.

Øvrige merknader

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

Har kraftverket en merkeytelse over eller lik 100 kVA, gjør vi oppmerksom på krav om forbruksavgift på elektrisk kraft, se rundskriv om dette på www.toll.no. Rundskrivet kan også fås på nærmeste tollsted.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Brit Torill Haugen
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

HAFSLUND KRAFT AS

Kopimottakerliste:

STATNETT SF

ELVIA AS

Elverum kommune

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

HAFSLUND KRAFT AS - Vegard Hotvedt Strømsvåg

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.